

In pacht uitgeven van natuurterreinen

Voor- en nadelen en consequenties voor vergoedingen SNL natuurbeheer.

In pacht uitgeven van natuurterreinen

- “Voor- en nadelen en consequenties voor vergoedingen SNL natuurbeheer”
- Huidige politieke context
- Het volledige verhaal
- Feiten
 - SNL
 - Hoe zit pacht in SNL?
 - Welke typen?
 - Vaststelling normopbrengsten

Onder de motorkap – wat weten we?

- Feiten
- Hoe zit pacht in SNL?
 - Vertrekpunt SNL
 - Eenvormig stelsel waar twaalf provincies zich aan geconformeerd hebben
 - Onderdelen certificering / subsidie / Index met kostprijsbladen
 - Principe: inspanningsverplichting om het type in stand te houden
 - Kostprijsbladen
 - In welke typen zit het in de kostprijsbladen
 - Welke afspraken hebben we er over gemaakt / welk beleid is er over?

In pacht uitgeven van natuurterreinen

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
 Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: **L02 Historische gebouwen en omgeving**

Beheertype: **01 Fortterrein**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Totaal kosten									1.152,64
Opbrengsten	Activiteit						Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie, verkoop houtsnippers						0	30%	1,29
Totaal opbrengsten									1,29
Exploitatiesaldo									1.151,35

In pacht uitgeven van natuurterreinen

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: **N05 Moerassen**
Beheertype: **02 Gemaaid rietland (met ingebruikgeving)**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	uitmaaien watergang 100 m1/ha (nat kwetsbaar terrein)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midgraafmachine 1 aanbouw maaikorf (A-043)	uitmaaien sloten in nat en kwetsbaar terrein met midi-graafmachine en maaikorf	Alterra 2018	0,340	39,85	0,450	100%	17,93
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	6,41	1,000	100%	6,41
Totaal kosten									1.031,98
Opbrengsten	Activiteit						Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,bossen riet (46 cm)	350 stuks					1	30%	265,68
	via ingebruikgeving,bossen riet (46 cm)	350 stuks					1	60%	9,87
Totaal opbrengsten									275,55
Exploitatiesaldo									756,43

In pacht uitgeven van natuurterreinen

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: **N06 Voedselarme venen en vochtige hei**
Beheertype: **01 Veenmosrietland en moerasheide**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	uitmaaien watergang 100 m1/ha (nat kwetsbaar terrein)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine 1 aanbouw maaikorf (A-043)	uitmaaien sloten in nat en kwetsbaar terrein met midigraafmachine en maaikorf	Alterra 2018	0,340	39,85	0,300	100%	11,95
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	6,41	1,000	100%	6,41
Totaal kosten									1.515,68
Opbrengsten	Activiteit						Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie, verkoop houtsnippers						0	20%	0,86
Totaal opbrengsten									0,86
Exploitatiesaldo									1.514,82

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei

Beheertype: 03 Hoogveen

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
		1 materiaalkosten aanleg schapenraster 25 m							
	plaatsen schapenraster 25 m/ha	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 wikkelmachine (A-142)	bevestigen schapenraster aan geplaatste palen; incl. wikkelmachine (materiaal bij 'plts palen')	Alterra 2016/7	0,208	42,88	0,067	40%	1,15
	verwijderen schapenraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,119	16,74	0,067	30%	0,34
	verwijderen schapenraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,259	35,17	0,067	10%	0,24
	verwijderen schapenraster 25 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 25 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,032	6,77	0,067	40%	0,18
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	relatief veel stuwen, dus veel onderhoud	Ervaring TBO's	2,200	113,10	1,000	100%	113,10
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,023	2,66	0,300	100%	0,80
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0.03 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,023	3,33	0,300	100%	1,00
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	6,41	1,000	100%	6,41

Totaal kosten

229,12

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie, verkoop houtsnippers	0	40%	1,72

**Totaal
opbrengsten**

1,72

In pacht uitgeven van natuurterreinen

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: **N06 Voedselarme venen en vochtige hei**
Beheertype: **04 Vochtige heide**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	in eigen regie, verkoop houtsnippers						0	100%	4,30
Totaal opbrengsten									4,30
Exploitatiesaldo									357,24

In pacht uitgeven van natuurterreinen

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
 Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: **N06 Voedselarme venen en vochtige hei**
 Beheertype: **05 Zwakgebufferd ven**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	6,41	1,000	100%	6,41
Totaal kosten									86,23
Opbrengsten	Activiteit				Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.		
	in eigen regie, verkoop houtsnippers				0	30%	1,29		
Totaal opbrengsten									1,29
Exploitatiesaldo									84,94

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
 Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: **N06 Voedselarme venen en vochtige hei**
 Beheertype: **06 Zuur ven of hoogveenven**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	50 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,040	2,03	1,000	100%	2,03
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	497,65	1,000	5%	24,88
	maaisel afvoeren en composteren 2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 2 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,207	142,80	1,000	5%	7,14
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	174,88	0,333	15%	8,74
	verzamelen ongew.vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	gemiddelde kosten bepaald op basis van GIS-analyse gehele terrein (% te bew opp. 100 %)	Alterra 2016	0,580	29,82	0,333	100%	9,93
	versnipperen vrijgekomen hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 houtversnipperaar (A-054) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005)	Verspanen loofbomen dbh 4 cm (bij kaalslag van smalle singels; ipv 5000st/ha maar 50st/ha geschikt	Normenboek NBL	0,500	79,37	0,333	15%	3,96
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen per 50 hectare	Over een groter terrein eventueel water op kunnen zetten	Ervaring TBO's	0,350	50,15	1,000	100%	50,15
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	6,41	1,000	100%	6,41

Totaal kosten

113,25

Opbrengsten

Activiteit

Productie

% opp.

Opbrengst per ha p.j.

in eigen regie, verkoop houtsnippers

0

15%

0,64

Totaal opbrengsten

0,64

Exploitatiesaldo

112,61

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
 Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: **N07 Droge heiden**
 Beheertype: **01 Droge heide**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	plaatsen veeraster 60 m/ha	1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m 2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheiler (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 60 m	bereikbaarheid ; onderhoud per jaar plaatsen jongveeraster met palenheiler achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,876	342,73	0,067	80%	18,37
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midgraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,190	26,73	0,067	60%	1,07
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,414	56,22	0,067	20%	0,75
	verwijderen veeraster 40 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 60 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,076	16,09	0,067	80%	0,86
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profilieren; 5 m breedte	Nomenboek NBL	0,025	3,21	1,000	100%	3,21
Totaal kosten									240,20
Opbrengsten	Activiteit				Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.		
	in eigen regie, verkoop houtsnippers				0	100%	4,30		
Totaal opbrengsten									4,30
Exploitatiesaldo									235,90

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2022 (beheerjaar 2023)**
Natuur- of Landschapstype: N07 Droge heiden
Beheertype: 02 Zandverstuiving

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.	
	plaatsen schapenraster m/ha	25	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg schapenraster 25 m	plaatsen palen schapenraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,225	286,23	0,067	15%	2,88
	plaatsen schapenraster m/ha	25	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 wikkelmachine (A-142)	bevestigen schapenraster aan geplaatste palen; incl. wikkelmachine (materiaal bij 'pits palen')	Alterra 2016/7	0,208	42,88	0,067	15%	0,43
	verwijderen schapenraster 25 m/ha	2	medewerker laag tarief (A-86) 1 midgraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,119	16,74	0,067	11%	0,12
	verwijderen schapenraster 25 m/ha	2	medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,259	35,17	0,067	4%	0,09
	verwijderen schapenraster 25 m/ha	1	medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 25 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,032	6,77	0,067	15%	0,07
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1	medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,025	3,21	1,000	100%	3,21

Totaal kosten **146,44**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie, verkoop houtsnippers	0	50%	2,15

Totaal opbrengsten **2,15**

Exploitatiesaldo **144,29**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2022 (beheerjaar 2023)**

Natuur- of Landschapstype: N08 Open duinen

Beheertype: 02 Open duin

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	onderhouden veeraster 200 m/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 200 m	handmatig onderhoud veeraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	1,130	86,14	1,000	23%	19,81
	plaatsen veeraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 200 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	2,920	1.142,44	0,067	90%	68,89
	verwijderen veeraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midgraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,948	133,37	0,067	67%	5,99
	verwijderen veeraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	2,070	281,08	0,067	23%	4,33
	verwijderen veeraster 200 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 200 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,252	53,45	0,067	90%	3,22
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83

Totaal kosten

368,64

Opbrengsten

Activiteit

Productie

% opp.

Opbrengst per ha p.j.

in eigen regie, verkoop houtsnippers

0

100%

4,30

Totaal opbrengsten

4,30

Exploitatiesaldo

364,34

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N08 Open duinen

Beheertype: 04 Duinheide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 60 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,130	15,10	1,000	60%	9,06
	onderhouden veeraster 60 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	handmatig onderhoud veeraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,340	25,89	1,000	20%	5,18
	plaatsen veeraster 60 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 60 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,876	342,73	0,067	80%	18,37
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midgraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,190	26,73	0,067	60%	1,07
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,414	56,22	0,067	20%	0,75
	verwijderen veeraster 40 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 60 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,076	16,09	0,067	80%	0,86
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83

Totaal kosten

280,33

Opbrengsten

Activiteit

Productie

% opp.

Opbrengst per ha p.j.

in eigen regie, verkoop houtsnippers

0

100%

4,30

Totaal opbrengsten

4,30

Exploitatiesaldo

SNL Campus, 13 december 2023

276,03

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N10 Vochtige schraalgraslanden
Beheertype: 02 Vochtig hooiland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening vaker.	Alterra 2014	0,450	22,89	2,000	100%	45,79
bewerken/inrichten terrein	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 225 m per ha	Het Groene Boek IMAG	0,450	35,87	0,500	15%	2,69
	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 225 m per ha	Het Groene Boek IMAG	0,450	35,87	0,200	85%	6,10
bekalken/bemesten	bekalken (incl. aankoop 125kg/ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 125 kg landbouwkalk	incl. aankoop landbouwkalk en toeslag laden en lossen, verdelen over objecten etc	Het Groene Boek IMAG	2,000	186,58	0,200	80%	29,85
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaien met lichtere trekker (40 KW) met zijmaaier; tijdnorm gemiddelde verschillende werkmethoden	Alterra 2014	1,480	124,20	1,250	35%	54,34
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003)	Maaaien met lichtere trekker (40 KW) met front en zijmaaier; tijdnorm gemiddelde werkmethoden.	Alterra 2014	1,480	145,83	1,250	35%	63,80
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	maaien met gespecialiseerde rupsmaaier; tijdnorm is gemiddelde verschillende werkmethoden.	Alterra 2014	1,480	436,12	1,250	15%	81,77
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 cirkelhark, 300 cm (A-048)	Gebruik kleinere trekker (40 kW) bij nattere terreinomstandigheden.	Alterra 2014	2,610	204,06	1,250	85%	216,81
oprapen en lossen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	grasland-losplaats 200 m; vochtig/oneffen; 4 km/u; 5 m wiersafstand; 150 m3 /ha	Normenboek NBL	1,870	270,95	1,250	85%	287,88	
maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m3 maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.492,98	1,250	15%	467,43	
maaisel afvoeren en composteren 6 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 6 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,621	428,40	1,250	15%	80,32	
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86)	matige begrazingsdruk met deels 'boerenvee' op matig	Ervaring TBO's	1,200	61,05	1,000	60%	36,63

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar:

2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N10 Vochtige schraalgraslanden

Beheertype: 02 Vochtig hooiland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86)	grotendeels d.m.v. zoet oppervlaktewater voorzien van drinkwater	Ervaring TBO's	0,300	15,26	1,000	60%	9,16
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	174,88	1,000	5%	8,74
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 60 m/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,130	15,10	1,000	60%	9,06
	plaatsen veeraster 60 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 60 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,876	342,73	0,067	60%	13,78
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midgraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,190	26,73	0,067	60%	1,07
	verwijderen veeraster 40 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 60 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,076	16,09	0,067	60%	0,65
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen + stuw per 20 hectare	molen/pomp en stuw nodig om relatief klein terrein op het juiste waterpeil te houden	Alterra 2014	0,040	93,26	1,000	100%	93,26
onderhouden watergangen	slootmaaisel afvoeren en composteren 1,2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,930	134,75	0,450	100%	60,64
	uitmaaien watergang 100 m/ha (nat kwetsbaar terrein)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midgraafmachine 1 aanbouw maaikorf (A-043)	uitmaaien sloten in nat en kwetsbaar terrein met mid-graafmachine en maaikorf	Alterra 2018	0,340	39,85	0,450	100%	17,93
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profilieren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83

Totaal kosten

SNL Campus, 13 december 2023

1.600,53

In pacht uitgeven van natuurterreinen

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
 Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: **N10 Vochtige schraalgraslanden**
 Beheertype: **02 Vochtig hooiland**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Opbrengsten	Activiteit						Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,maaien						1	85%	52,21
Totaal opbrengsten									52,21
Exploitatiesaldo									1.548,32

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers
Beheertype: 02 Kruiden- en faunarijk grasland (met IGG)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.	
	plaatsen veeraster m/ha	100	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	571,22	0,067	20%	7,65
	verwijderen veeraster m/ha	100	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	66,68	0,067	20%	0,89
	verwijderen veeraster m/ha	100	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,126	26,72	0,067	20%	0,36
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put		1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	relatief weinig kunstwerken om te onderhouden van regulier geld	Ervaring TBO's	0,080	4,11	1,000	100%	4,11
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang m1/ha	50	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,230	26,55	0,450	100%	11,95
	frezen slootmaaisel m1/ha	50	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 Wallenfrees	frezen van slootmaaisel in minder kwetsbare natuurgebieden (N12)	Alterra 2017	0,049	5,09	0,450	100%	2,29
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha		1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
Totaal kosten									372,95	

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,maaien	3	10%	18,43
	via ingebruikgeving,begrazen binnen raster/ sloten	1	50%	36,85
	via ingebruikgeving,maaien	1	25%	23,03
Totaal opbrengsten				78,31

Exploitatiesaldo

SNL Campus, 13 december 2023

294,64

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2022 (beheerjaar 2023)**

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers

Beheertype: 03 Glanshaverhooiland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.
	plaatsen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	571,22	0,067
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	66,68	0,067
	verwijderen veeraster 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,126	26,72	0,067
onderhouden watergangen	uitmaaïen watergang 50 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaïen	Normenboek NBL	0,230	26,55	0,450
	frezen slootmaaisel 50 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 Wallenfrees	frezen van slootmaaisel in minder kwetsbare natuurgebieden (N12)	Alterra 2017	0,049	5,09	0,450
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaïen/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000

Totaal kosten

Opbrengsten	Activiteit	Productie
	in eigen regie,maaïen	3

**Totaal
opbrengsten**

Exploitatiesaldo

In pacht uitgeven van natuurterreinen

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
 Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: **N12 Voedselrijke graslanden en akkers**
 Beheertype: **05 Kruiden- en faunarijke akker [met IGG]**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
<hr/>									
Opbrengsten	Activiteit						Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop traditioneel gewas						1	50%	307,06
	via ingebruikgeving,verkoop traditioneel gewas						1	40%	49,13
Totaal opbrengsten									356,19
Exploitatiesaldo									991,86

In pacht uitgeven van natuurterreinen

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
 Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: **N13 Vogelgraslanden**
 Beheertype: **01 Vochtig weidevogelgrasland (met IGG)**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Totaal kosten									1.004,04
Opbrengsten	Activiteit						Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,maaien						3	60%	110,56
	via ingebruikgeving,maaien						1	25%	23,03
Totaal opbrengsten									133,59
Exploitatiesaldo									870,45

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N13 Vogelgraslanden
Beheertype: 02 Wintergastenweide (met IGG)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midgraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,190	26,73	0,067	5%	0,09
	verwijderen veeraster 40 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 60 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,076	16,09	0,067	5%	0,05
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	relatief weinig kunstwerken om te onderhouden van regulier geld	Ervaring TBO's	0,080	4,11	1,000	100%	4,11
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,460	53,10	1,200	100%	63,72
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
Totaal kosten									132,82

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,maaien	3	5%	9,21
	via ingebruikgeving,begrazen binnen raster/ sloten	1	40%	29,48
	via ingebruikgeving,maaien	1	55%	50,67
Totaal opbrengsten				89,36
Exploitatiesaldo				43,46

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2022 (beheerjaar 2023)**

Natuur- of Landschapstype: N14 Vochtige bossen

Beheertype: 01 Rivier- en beekbegeleidend bos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normber pe
		1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten			
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,023	
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0.03 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,023	
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	2
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	1

Totaal kosten

Opbrengsten Activiteit

in eigen regie, verkoop houtsnippers

**Totaal
opbrengsten**

Exploitatiesaldo

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N14 Vochtige bossen
Beheertype: 02 Hoog- en laagveenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	50 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,040	2,03	1,000	80%	1,63
reduceren stamtal, geen oogst	afzetten/zuiveren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	monocultuur' eik, es of els, <6 m hoog; 7 cm DBH, 100 st/ha ivm omvormingsbeheer]	Normenboek NBL	6,000	373,17	0,010	15%	0,56
	ringen (5 tot 50 bomen per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	2 zaagsnedes door het cambium rondom de wortelaanzet	Alterra 2014	0,340	21,15	0,020	15%	0,06
snoeien	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	conform N14.02; met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewegen	BUWA2015	2,200	113,10	0,250	5%	1,41
	versnipperen gesnoeid hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 houtversnipperaar (A-054)	tot 14 cm dik; gemidd. 1-10 takken per boom (en ca 200 bomen/ha)	Normenboek NBL	2,000	317,48	0,250	5%	3,97
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquete	Alterra 2016	0,040	6,63	1,000	100%	6,63
onderhouden watergangen	uitmaaïen watergang 5 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaïen	Normenboek NBL	0,023	2,66	0,450	100%	1,19
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0.03 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,023	3,33	0,450	100%	1,50
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	20,49	0,500	5%	0,51
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaïen/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83

Totaal kosten

30,30

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie, verkoop houtsnippers	1	5%	4,30

Totaal opbrengsten

4,30

Exploitatiesaldo

SNL Campus, 13 december 2023

26,00

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N14 Vochtige bossen
Beheertype: 03 Haagbeuken- en essenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
		1 opraapwagen (A-051)	shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls						
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA- controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	20,49	0,500	40%	4,10
oogsten hout	afzetten/vellen/voorconcentreren lang- en hakhout	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	dunning dg/loofh.; dg 23 cm, loofh. 19 cm dbh; 5 m3 per 5 jaar; 0,62 u/m3	Normenboek NBL	3,100	192,80	0,200	100%	38,56
	uitdragen/uitslepen/uitrijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 uitsleeptang (A-053)	uitslepen langhout; 10st/m3; 200 m sleepafstand; 0,41u/m3 en 5 m3 per 5 jaar	Normenboek NBL	2,050	187,41	0,200	100%	37,48
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
mantel en zoombeheer	mantel: afzetten boomvormers en lobben maken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	afzetten boomvormers in mantel / lobben maken	Alterra 2016	1,660	103,24	1,000	3%	3,10
	mantel: verplaatsen takken met kleine graafmachine	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	verplaatsen takken uit gerealiseerde lobben	Alterra 2016	0,220	19,76	1,000	3%	0,59
	zoom: maaien	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaien zoom met schotelmaaier	Alterra 2016	0,140	13,03	1,000	3%	0,39
	zoom: oprapen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 opraapwagen (A-051)	oprapen maaisel zoom met opraapwagen	Alterra 2016	0,470	65,65	1,000	3%	1,97
Totaal kosten									149,08

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie, verkoop houtsnippers	1	5%	4,30
	in eigen regie, oogst hout 1 m3/ha/jr	1	100%	30,71
	hout op stam, omvorming (oogst hout 1m3/jr)	10	10%	30,71
Totaal opbrengsten				65,72

Exploitatiesaldo

SNL Campus, 13 december 2023

83,36

In pacht uitgeven van natuurterreinen

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: **N15 Droge bossen**
Beheertype: **01 Duinbos**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
mantel en zoombeheer	mantel: afzetten boomvormers en lobben maken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	afzetten boomvormers in mantel / lobben maken	Alterra 2016	1,660	103,24	1,000	1%	1,03
	mantel: verplaatsen takken met kleine graafmachine	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	verplaatsen takken uit gerealiseerde lobben	Alterra 2016	0,220	19,76	1,000	1%	0,20
	zoom: maaieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaieren zoom met schotelmaaier	Alterra 2016	0,140	13,03	1,000	1%	0,13
	zoom: oprapen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 opraapwagen (A-051)	oprapen maaisel zoom met opraapwagen	Alterra 2016	0,470	65,65	1,000	1%	0,66
Totaal kosten									123,94
Opbrengsten	Activiteit						Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers						1	5%	4,30
	hout op stam,omvorming (oogst hout 1m3/jr)						10	10%	30,71
Totaal opbrengsten									35,01
Exploitatiesaldo									88,93

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N15 Droge bossen
Beheertype: 02 Dennen-, eiken- en beukenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,023	2,66	0,450	50%	0,60
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0.03 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls)	Alterra	0,023	3,33	0,450	50%	0,75
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controlle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	20,49	0,500	40%	4,10
oogsten hout	afzetten/vellen/voorconcentreren lang- en hakhout	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	dunning dg/loofh.; dg 23 cm, loofh. 19 cm dbh; 12,5 m3 per 5 jaar; 0,62 u/m3	Normenboek NBL	7,750	482,01	0,166	40%	32,01
	uitdragen/uitslepen/uitrijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 uitsleeptang (A-053)	uitslepen langhout; 10st/m3; 200 m sleepafstand; 0,41u/m3 en 12,5 m3 per 5 jaar	Normenboek NBL	5,125	468,51	0,166	40%	31,11
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
mantel en zoombeheer	mantel: afzetten boomvormers en lobben maken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	afzetten boomvormers in mantel / lobben maken	Alterra 2016	1,660	103,24	1,000	15%	15,49
	mantel: verplaatsen takken met kleine graafmachine	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	verplaatsen takken uit gerealiseerde lobben	Alterra 2016	0,220	19,76	1,000	15%	2,96
	zoom: maaien	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaieren zoom met schotelmaaier	Alterra 2016	0,140	13,03	1,000	15%	1,96
	zoom: oprapen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 opraapwagen (A-051)	oprapen maaisel zoom met opraapwagen	Alterra 2016	0,470	65,65	1,000	15%	9,85

Totaal kosten

210,80

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie, verkoop houtsnippers	1	5%	4,30
	in eigen regie, oogst hout 1 m3/ha/jr	2	40%	30,71
	hout op stam, omvorming (oogst hout 1m3/jr)	10	10%	30,71

Totaal opbrengsten

65,72

In pacht uitgeven van natuurterreinen

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
 Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: **N16 Bossen met productiefunctie**
 Beheertype: **03 Droog bos met productie (nieuw)**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
uitv. sanitaire maatregelen	opruimen zieke/dode bomen	1 opraapwagen (A-051) 1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075) 1 stort sanitair zieke bomen	op basis van Alterra-enquete onder natuurbeheerders	Alterra 2015	0,330	21,18	1,000	100%	21,18
Totaal kosten									171,05
Opbrengsten	Activiteit				Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.		
	in eigen regie,bosbijproducten				1	100%	9,44		
	hout op stam,hout op stam				1	100%	114,42		
Totaal opbrengsten									123,86
Exploitatiesaldo									47,19

In pacht uitgeven van natuurterreinen

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
 Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: **N16 Bossen met productiefunctie**
 Beheertype: **04 Vochtig bos met productie (nieuw)**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
uitv. sanitaire maatregelen	opruimen zieke/dode bomen	1 opraapwagen (A-051) 1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075) 1 stort sanitair zieke bomen	op basis van Alterra-enquete onder natuurbeheerders	Alterra 2015	0,330	21,18	1,000	100%	21,18
Totaal kosten									203,40
Opbrengsten	Activiteit				Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.		
	in eigen regie, bosbijproducten					1	100%	9,44	
	hout op stam, hout op stam					1	100%	114,42	
Totaal opbrengsten									123,86
Exploitatiesaldo									79,54

In pacht uitgeven van natuurterreinen

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: **N17 Cultuurhistorische bossen**
Beheertype: **02 Droog hakhout**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	in eigen regie, oogst hout 1 m3/ha/jr						1	100%	30,71
Totaal opbrengsten									30,71
Exploitatiesaldo									611,85

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
 Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: **N17 Cultuurhistorische bossen**
 Beheertype: **03 Park- en stinzenbos**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquête	Alterra 2016	0,040	6,63	1,000	100%	6,63
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving bruggen park (IKL)	2 bruggen/stuwen per 10 ha	Ervaring TBO's	0,500	76,39	0,500	100%	38,20
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,023	2,66	0,450	100%	1,19
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0.03 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,023	3,33	0,450	100%	1,50
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	20,49	0,500	75%	7,68
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 30m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,150	19,24	1,000	100%	19,24
Totaal kosten									407,32

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie, verkoop houtsnippers	0	90%	3,87
	in eigen regie, opstandsbeheer	1	90%	11,05
Totaal opbrengsten				14,92
Exploitatiesaldo				392,40

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen
Beheertype: 04 Eendenkooi

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 100 m1/ha	1 spijkers 80 mm pak 100 st 1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,460	53,10	1,200	100%	63,72
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,9 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls)	Alterra	0,700	101,42	1,200	100%	121,71
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,54	1,000	100%	0,54
regelen (avi)fauna/visstand	bestrijden wildschade/roofdieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal bestrijding wildschade	Om de rust onder de (stal)eenden te bewaren en het voer te beschermen	Alterra 2015	1,170	79,41	1,000	100%	79,41
Totaal kosten									3.378,55

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie, verkoop houtsnippers	0	10%	0,43
Totaal opbrengsten				0,43
Exploitatiesaldo				3.378,12

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen
Beheertype: 05 Wilgengriend

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
oogsten hout	afzetten/vellen/uitsnoeien griend	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 stobben/ha; 1800 bos; gem. telg dikte 3 cm, kappen en tot bossen binden - tot struik zetten	Normenboek NBL	210,000	10.795,68	0,250	100%	2.698,92
	bundelen/stapelen/voorconcentreren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	slecht gegaanbaar/nat terrein; het hout klaarleggen voor afvoer	Ervaring TBO's	80,000	4.112,64	0,250	100%	1.028,16
	uitdragen/uitslepen/uitrijden	1 medewerker laag tarief (A-86)	afvoeren hout uit hakhout of houtwal; uitdragen; dbh 6-10 cm; 50 m3/ha	Normenboek NBL	100,000	5.087,25	0,250	11%	139,90
	uitdragen/uitslepen/uitrijden	1 medewerker laag tarief (A-86)	afvoeren hout uit hakhout of houtwal; uitdragen; dbh 6-10 cm; 40 m3/ha	Normenboek NBL	80,000	4.069,80	0,250	89%	905,53
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	12,83	1,000	100%	12,83
Totaal kosten									5.231,04

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,griend	1	89%	281,46
	in eigen regie,getijdegriend	1	11%	13,51
Totaal opbrengsten				294,97
Exploitatiesaldo				4.936,07

In pacht uitgeven van natuurterreinen

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer
 Voor het jaar: 2022 (beheerjaar 2023)

Natuur- of Landschapstype: **N17 Cultuurhistorische bossen**
 Beheertype: **06 Vochtig en hellinghakhout**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
<hr/>									
Opbrengsten	Activiteit						Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,essenhakhout						1	40%	63,25
	in eigen regie,hakhout						1	40%	63,25
	in eigen regie,middenbos						1	20%	52,12
Totaal opbrengsten									178,62
Exploitatiesaldo									858,19

In pacht uitgeven van natuurterreinen

- Pacht is een vorm van ingebruikgeving (IGG)
- Het SNL kent een aantal vormen van IGG
- Van de L-typen (20) en N-typen (51) kennen 5 typen een of meerdere vormen van IGG
- IGG: begrazen, maaien, verkoop traditioneel gewas, bossen riet
- Naast IGG bestaat ook het 'in eigen regie' als hoofdcategorie onder opbrengsten. Dit betreft 24 typen.

In pacht uitgeven van natuurterreinen

- IGG is geen doel op zich
- IGG is een middel om doelen te realiseren
 - Afweging hoe de doelen het beste te realiseren zijn
- Stel dat een pachtovereenkomst bepaalt dat een ha 200 euro pacht oplevert, hoe verhoudt zich dat tot de normopbrengst in het kostprijsblad?
 - Let op: Dit is géén netto-opbrengst, Er worden kosten gemaakt, zoals uitgiftekosten, de kosten voor inschrijvingsprocedure, pachtgesprekken, factureren, afstemming en toezicht, beheer
 - Let op: nog steeds beheeractiviteiten nodig!

In pacht uitgeven van natuurterreinen

- Commissie Brabers

In pacht uitgeven van natuurterreinen

- Commissie Verheijen